

NORAKSTS

Lieta Nr.C35059010

SKC-75/2015

S P R I E D U M S

Rīgā 2015.gada 27.maijā

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departaments šādā sastāvā:

tiesnesis referents A.Strupišs

tiesnese I.Lauka

tiesnese M.Zāģere

rakstveida procesā izskatīja civillietu sakarā ar /pers. D/ kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 8.oktobra spriedumu /pers. D/ prasībā pret SIA „Inviana" par pārskatu, norēķinu informācijas izsniegšanu un apsaimniekošanas līguma noslēgšanu.

Civillietu departaments

k o n s t a t ē j a

[1] /pers. D/ 2010.gada 18.martā Siguldas tiesā cēlis prasību, vēlāk to precizējot, pret SIA „Inviana" par pārskatu, norēķinu informācijas izsniegšanu un apsaimniekošanas līguma noslēgšanu.

Prasība pamatota ar šādiem apstākļiem.

[1.1] Prasītājam, pamatojoties uz 2002.gada 6.februāra pirkuma līgumu, Siguldas pilsētas zemesgrāmatu nodalījumā Nr./numurs/ 2002.gada 30.aprīlī nostiprinātas īpašumtiesības uz nekustamo

īpašumu: dzīvokļa īpašumu Nr./numurs/, /adrese/.

Dzīvojamo māju /adrese/, no 1999.gada jūlija apsaimnieko SIA „Inviana". No īpašuma tiesību iegūšanas brīža prasītājs veicis atbildētājai apsaimniekošanas un komunālos maksājumus.

Saskaņā ar līgumu atbildētājai jāpilda šādi pienākumi: dzīvojamās mājas uzturēšana atbilstoši normatīvo aktu prasībām, dzīvojamās mājas sanitārā apkope, apkures, aukstā ūdens un kanalizācijas nodrošināšana, sadzīves atkritumu izvešana, dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošana, tehniskā apkope un kārtējais remonts. Pienākumi tiek veikti nepilnā apmērā, proti, tiek izvesti atkritumi un ir aukstā ūdens padeve, bet pārējie pienākumi netiek pildīti.

[1.2] Saskaņā ar prasītāja aprēķinu no 1999.gada jūlija līdz 2010.gada sākumam par dzīvojamās mājas /adrese/, kopējā mājas apsaimniekošanas maksa ir 6 992,88 Ls.

[1.3] Prasītājs saskaņā ar Ministru kabineta 2008.gada 9.decembra noteikumu Nr.1013 „Kārtība, kādā dzīvokļa īpašnieks daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā norēķinās par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu" 4.1. un 4.2.punktu netika iepriekš rakstiski informēts par izmaiņām pakalpojumu piegādes līgumos. Atkritumu izvešanas pakalpojuma cena ir mainījusies 2003., 2005., 2007., 2008.gadā divas reizes, 2010.gadā tā mainīta janvārī, un, kā redzams pēc apsaimniekošanas un komunālo maksājumu informācijas lapas, atkritumu izvešanas cena ir 1,15 Ls.

Atbildētāja pārkāpusi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā noteikto, ka līgumā par pakalpojuma sniegšanu jāievēro vienlīdzības princips un līguma noteikumi nevar būt netaisnīgi. Prasītājs divas reizes rakstiski griezies pie atbildētājas valdes priekšsēdētājas ar lūgumu sniegt atbildi par apsaimniekošanas izdevumiem, taču atbildētāja informāciju nav sniegusi.

[1.4] Prasītājs, pamatojoties uz Ministru kabineta 2008.gada 9.decembra noteikumu Nr.1013 „Kārtība, kādā dzīvokļa īpašnieks daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā norēķinās par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu" 4.1., 4.2., 4.2.1., 8.1., 8.3.punktu un Ministru kabineta 2008.gada 9.decembra noteikumu Nr.1014 „Kārtība, kādā aprēķinām maksa par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu" 25.punktu, lūdzis uzlikt atbildētājai pienākumu sniegt informāciju un izsniegt

prasītājam pārskatus par mājas apsaimniekošanu no 1999.gada jūlija un mājas labiekārtošanai izlietoto naudu, par maksājumiem dzīvojamā mājā uzstādīto skaitītāju rādījumiem, atbilstoši kuriem katra norēķinu perioda beigās tiek noteikta maksa par attiecīgo pakalpojumu no 1999.gada jūlija un par 2000.-2010.gadu līdz tiesas nolēmuma brīdim, kā arī atlīdzināt tiesas izdevumus.

[2] Ar Siguldas tiesas 2011.gada 28.aprīļa spriedumu izbeigta tiesvedība prasības daļā par apsaimniekošanas līguma noslēgšanu, jo prasītājs no šā prasījuma atteicies. Pārējā daļā prasība noraidīta.

Secinot, ka lietā faktiski strīds pastāv par atbildētājas sniegto pakalpojumu kvalitāti, tiesa norādījusi, ka tai nav saprotams ne konkrētā strīda priekšmets un pamats, ne arī tas, kā izpaudusies prasītāja norādīto Ministru kabineta noteikumu pārkāpumu saistība ar izskatāmo prasību un kādu Civillikuma normu neievērošana no atbildētājas puses radījusi civiltiesisku strīdu.

Tiesa atzinusi, ka prasība nepamatoti balstīta uz Ministru kabineta 2008.gada 9.decembra noteikumiem Nr.1013, Nr.1014 un ir pretrunā ar prasītāja 2003.gada 1.novembrī noslēgtā apsaimniekošanas līguma 5.2.10.punktam.

Spriedumā norādīts uz dzīvokļa īpašnieka pienākumu piedalīties dzīvojamās mājas pārvadīšanā atbilstoši likuma „Par dzīvokļa īpašumu" 10. un 16.pantam.

[3] Izskatījusi lietu sakarā ar prasītāja apelācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ar 2012.gada 8.oktobra spriedumu prasību noraidījusi. Tiesa piedzinusi no prasītāja valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 8,47 Ls.

Tiesa saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu atzinusi, ka zemākās instances tiesas

spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, un pievienojusies zemākas instances tiesas sprieduma motivācijai.

Atbildot uz apelācijas sūdzības argumentiem, ka atbildētāja nesniedz informāciju par to, kā tiek iztērēta no iedzīvotājiem saņemtā nauda un to, ka nav saprotams, kā tiek aprēķināta maksa par pakalpojumiem, spriedumā norādīts tālāk minētais.

Apelācijas sūdzībā norādītie argumenti nerada pamatu atšķirīgi vērtēt strīda apstākļus un lietā esošos pierādījumus.

Civilprocesa likuma 426.panta otrā daļa noteic, ka apelācijas instances tiesa izskata tikai tos prasījumus, kas izskatīti pirmās instances tiesā. Prasības priekšmeta vai pamata grozīšana nav pieļaujama. Savukārt minētā likuma 192.pants noteic, ka tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas.

No apelācijas instances tiesas sēdē sniegtajiem prasītāja paskaidrojumiem izriet, ka šobrīd viņam ir iebildumi pret atbildētājas sniegto atskaišu saturu pēc būtības, taču šie apstākļi izskatāmās lietas ietvaros nav vērtējami, jo /pers. D/ prasību par atbildētājas sagatavoto finanšu atskaišu tiesiskuma pārbaudi nav cēlis.

[4] Kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 8.oktobra spriedumu iesniedzis /pers. D/, pārsūdzot spriedumu pilnā apmērā.

Kasācijas sūdzībā norādīti šādi apstākļi.

[6.1] Tiesa nenopratināja liecinieces, kuras varētu liecināt par to, ka no atbildētājas nekādu informāciju par rēķiniem, līgumiem, gada pārskatiem un citiem apsaimniekošanas jautājumiem nav

iespējams iegūt.

[6.2] Tiesa spriedumu pamatojusi uz likuma normām, kuras nebija spēkā attiecīgo tiesisko attiecību rašanās brīdī. Tiesa citējusi Dzīvokļa īpašuma likuma 10. un 16.pantu noteikumus, lai gan minētais likums stājās spēkā 2011.gada 1.janvārī, bet prasība iesniegta 2010.gada martā. Konkrētajām tiesiskajām attiecībām piemērojami Likuma „Par dzīvokļa īpašumu" noteikumi, kas bija spēkā līdz Dzīvokļa īpašuma likuma spēkā stāšanās brīdim.

[6.3] Tiesa lietu nav skatījusi pēc būtības un nav vispusīgi izvērtējusi lietas apstākļus. Īpašnieks maksā apsaimniekotājam mājas apsaimniekošanas maksu un apsaimniekotājam ir pienākums atskaitīties par naudas izlietojumu, izsniedzot gada pārskatu atbilstoši Gada pārskatu likumam un likumam „Par grāmatvedību". Taču atbildētāja nekādu informāciju nav sniegusi, apgalvojot, ka prasītājs šādu informāciju neesot lūdzis.

Tiesa nav vērtējusi apstākli, ka tāme sagatavota tikai uz tiesas sēdi, bet pirms tam prasītājam nav bijusi pieejama informācija par naudas plūsmu, ko maksājuši dzīvokļu īpašnieki. Tātad tiesai vajadzēja nopratināt lieciniekus un lietu izbeigt, atlīdzinot prasītājam tiesas izdevumus, kam prasītājs būtu piekritis.

[6.4] Spriedumā ir atsauce uz apsaimniekošanas līguma 5.2.10.punktu un norādīts, ka prasība ir pretrunā ar minētā līguma punktu. Taču tiesa nav vērtējusi, ka šajā līguma punktā īpašniekam ir noteiktas tiesības iepazīties ar aprēķiniem, naudas plūsmu. Atzīme, ka vēlāka laika pretenzijas netiek ņemtas vērā, ir nepamatota, jo nav par ko celt pretenzijas. Atbildētāja informāciju nesniedz, aizbildinoties ar Fizisko personu datu aizsardzības likumu un Sabiedrisko pakalpojumu regulatora apstiprināto tarifu publisko pieejamību.

[6.5] Nav pareizs tiesas secinājums, ka faktiski pastāv strīds par sniegto pakalpojumu kvalitāti, jo prasība ir par informācijas sniegšanu.

Tiesa nepamatoti atzinusi, ka prasītājam ir iebildumi pret atbildētājas sniegto atskaišu saturu pēc būtības. Šajā sakarā prasītājs paskaidroja, ka par finanšu atskaišu tiesiskuma pārbaudi griezīsies policijā un ka būtībā ar tiesas palīdzību informācija ir iegūta, tādēļ procesu varētu izbeigt, piedzenot tiesas

izdevumus no atbildētājas. Prasības noraidīšana nav loģiska, jo tajā tika lūgts sniegt informāciju. Tādejādi ir pārkāptas Latvijas Republikas Satversmes 18.pantā un likumā „Par tiesu varu" 3.panta otrajā daļā un 17.panta pirmajā daļā garantētās personas tiesības.

M o t ī v u d a ļ a

[7] Civillietu departaments konstatē, ka tiesa ir kļūdījusies, kvalificējot prasību kā strīdu par pakalpojuma kvalitāti un nesaskatot prasības patieso pamatu – apstākli, ka atbildētāja kā dzīvojamās mājas apsaimniekotāja nesniedz prasītājam ziņas par apsaimniekošanas izdevumiem.

[7.1] Civillietu departaments norāda, ka starp dzīvokļa īpašnieku un dzīvojamās mājas apsaimniekotāju pastāv pilnvarojuma tiesiskās attiecības. Apsaimniekotāja pienākums atskaitīties par pilnvarojuma izpildi ir svarīgs pilnvarojuma līguma elements, kurš ir vispārīgi nostiprināts Civillikuma 2305.pantā. No 2010.gada 1.janvāra šis pienākums ir noteikts arī speciālajā normā – Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 15.pantā. Turklāt atbildētājas kā apsaimniekotājas pienākums sniegt dzīvokļu īpašniekiem ziņas par „komunālo maksājumu sadali un aprēķinu" izriet arī no 2003.gada 13.oktobrī viņu starpā noslēgtā Dzīvojamās mājas apsaimniekošanas un pārvaldīšanas pilnvarojuma līguma 5.2.10.punkta.

Tādējādi uz Civillikuma 2305.pantu balstīts dzīvokļa īpašnieka prasījums pret mājas apsaimniekotāju sniegt ar apsaimniekošanu saistīto informāciju var būt prasības priekšmets, un tiesai šāda prasība ir jāizspriež pēc būtības. Tiesa to nav izdarījusi, pārkāpjot Civilprocesa likuma 192.pantu un nepamatoti nepiemērojot Civillikuma 2305.pantu.

[7.2] Civillietu departaments pievienojas spriedumā konstatētajam apsvērumam, ka Ministru kabineta 2008.gada 9.decembra noteikumi Nr.1013 un Nr.1014, uz kuriem atsaucas prasītājs, izskatāmajā

lietā nav piemērojami, jo nepastāv ne noteikumu Nr.1013 1.1.punktā, ne noteikumu Nr.1014 2.punktā norādītie apstākļi. Tomēr tas nenozīmē, ka nebūtu piemērojami Civillikuma 2305.panta noteikumi kā vispārīgā norma.

[8] Par kasācijas sūdzības argumentu, ka tiesa, citējot Dzīvokļa īpašuma likuma 10. un 16.pantu noteikumus, piemērojusi tāda likuma noteikumus, kuri attiecīgo tiesisko attiecību rašanās brīdī nav bijuši spēkā, Civillietu departaments paskaidro, ka ar minēto atsauci tiesa ir sniegusi papildu argumentāciju, kāpēc nebūtu piemērojami MK noteikumi Nr. 1013 un 1014. Tā kā minēto MK noteikumu piemērošanas joma ir noteikta jau pašos minētajos noteikumos (sk. šā sprieduma [7.2] punktu), tad šāds tiesas apsvērums ir nevis *ratio decidendi*, no kura atkarīgs lietas iznākums, bet gan *obiter dictum*, ar kuru tiesa tikai norāda uz papildu motīviem, kuri lietas iznākumu neietekmē. Līdz ar to likuma normas nepareiza norādīšana nav ietekmējusi spriedumu pēc būtības.

[9] Civillietu departaments konstatē, ka lietas iztiesāšanas gaitā atbildētāja ir sniegusi prasītājam viņa pieprasītos pārskatus, tādējādi būtībā atzīstot un, iespējams, apmierinot prasību. Neraugoties uz to, tiesa prasību noraidījusi, nenoskaidrojot, vai prasītājs pēc šo pārskatu saņemšanas uztur prasību. Civillietu departamenta ieskatā, prasības atzīšana un izpildīšana tiesvedības laikā no atbildētājas puses ir pamats tiesvedības izbeigšanai tad, ja prasītājs, pieņemot izpildījumu, atsakās no prasības (Civilprocesa likuma 223.panta 4.punkts), bet ne prasības noraidīšanai. Lai nonāktu pie strīda tiesisko attiecību pareiza noregulējuma, tiesai primāri bija jānoskaidro, vai prasītājs atzīst atbildētājas sniegto saistības izpildījumu un vai uztur prasību pilnā apmērā vai daļēji, savukārt turpmākā iztiesāšanas gaita un nolēmums bija jābalsta uz šiem apstākļiem.

[10] Civillietu departaments konstatē, ka nepamatota prasības noraidīšana ir novedusi arī pie Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas nepamatotas piemērošanas, kā rezultātā no prasītāja piedzīti ar

lietas izskatīšanu saistītie izdevumi. Jautājumu par tiesāšanās izdevumiem nevar pareizi atrisināt, iekams nav novērstas konstatētās nepilnības. Tiesai konkrētajā situācijā bija jāapsver Civilprocesa likuma 41.panta otrās daļas trešajā teikumā ietvertā noteikuma piemērošanas iespēja.

[11] Ņemot vērā, ka spriedums tiek atcelts, atbilstoši Civilprocesa likuma 458.panta otrajai daļai par kasācijas sūdzību samaksātā drošības nauda 50 *euro* ir atmaksājama /pers. D/.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 2.punktu, Civillietu departaments

n o s p r i e d a

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 8.oktobra spriedumu atcelt un lietu nodot jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Atmaksāt /pers. D/ drošības naudu 50 (piecdesmit) *euro*.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnesis (*paraksts*) A.Strupišs

Tiesnese (*paraksts*) I.Lauka

Tiesnese (*paraksts*) M.Zāģere

NORAKSTS PAREIZS

Latvijas Republikas Augstākās tiesas

Civillietu departamenta tiesnesis A.Strupišs

Rīgā 2015.gada 27.maijā